

**ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԵՈՄՈՐՖՈԼՈԳԻԱ**

ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	ԲՆԱԳԻՏԱԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ
ԱՄԲԻՈՆ	ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՆՐԱ ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴԻԿԱՅԻ
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ ԵՎ ԸՆԹԱՑԻԿ ՍՈՂՈՒԼ	ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳԵՈՄՈՐՖՈԼՈԳԻԱ
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՄԻՉ ԵՎ ՍՈՂՈՒԼՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ	1205B3/02
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	ՔԱՐՏԵԶԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿԱԴԱՍՏՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾ
ԿՈՒՐՍ/ԿԻՍԱՄՅԱԿ	2-րդ կուրս / 2-րդ կիսամյակ
ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	<p>ՁԵՎԱՎՈՐԵԼ</p> <p>Առարկայի նպատակն է՝ ուսանողներին սովորեցնել գեոմորֆոլոգիայի հիմնական օրենքները, երկրի մակերևույթի դերն ու նշանակությունը, նրա փոխադարձ կապը բնական միջավայրի բաղադրիչների հետ: Առարկայի նպատակն է՝ ձևավորել դիալեկտիկական մոտեցում գեոմորֆոլոգիայի առարկայի զարգացման պատմության և հատկապես ռելիեֆի տիպերի ձևավորման, ինչպես նաև ռելիեֆաձևավորման որոշիչների վրա տնտեսական գործունեության ազդեցությունը և բնական երևույթների փոխներգործությունը տեխնաձին մորֆոլոգիայի հետ: Առարկայի ուսումնառության արդյունքում ուսանողը պետք է՝</p>
ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՁՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ	<p>ԳԻՏԵԼԻՔ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Նկարագրել աշխարհագրական թաղանթում ընթացող հիմնական գեոմորֆոլոգիական պրոցեսները և հատկապես նրանց աշխարհագրական տարածվածությունը. - Դասակարգել հիմնական ռելիեֆաձևավորող պրոցեսները, ռելիեֆի բնորոշ տիպերը և ձևերը. - Ընտրել գեոմորֆոլոգիական շրջանացման և գեոմորֆոլոգիական քարտեզների կազմման սկզբունքները, մոտեցումները և սխեմաները. <p>ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Փորձել տոպոգրաֆիական քարտեզի միջոցով կատարել ռելիեֆի մորֆոլոգիական և մորֆոմետրիական վերլուծություն. - տեղանքում առանձնացնել և նկարագրել ռելիեֆի գենետիկական տիպեր և ձևերը. - համեմատել ժամանակակից ռելիեֆաձևավորող և անցյալում տեղի ունեցած ռելիեֆաձևավորող պրոցեսները. - Մեկնաբանել գեոմորֆոլոգիական, երկրաբանա-գեոմորֆոլոգիական պրոֆիլներ, սխեմատիկ խոշորամասշտաբ գեոմորֆոլոգիական քարտեզներ <p>ՆԱԽԸՆՏՐԵԼ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ընդհանուր աշխարհագրական և գեոմորֆոլոգիական տերմինների ու հասկացությունների բազան - գեոմորֆոլոգիական և տոպոգրաֆիական քարտեզների հետ աշխատելու կարևորությունը. - մորֆոլոգիական և մորֆոմետրիական աշխատանքներ կատարելու մեթոդիկան.

<p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ԿՐԵԴԻՏՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ - 4 • ԼՍԱՐԱՆԱՅԻՆ ԺԱՄ - 48 • ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ -24 • ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔ -6 • ՍԵՄԻՆԱՐ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔ - 14 • ՈւՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱ - 4 • ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԺԱՄ -3
<p>ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐ</p>	<p>Գիտելիքներ «Գեոմորֆոլոգիա» առարկան ուսուցանվում է ուսանողների կողմից բարձրագույն կրթության ուսումնական ծրագրերի պետական ստանդարտների համապատասխան, օգտագործելով մշակած խնդիրները, մեթոդական խորհուրդներ և սեմինար պարապմունքների անցկացման առաջարկություններ:</p>
<p>ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿՈՒԹՅԱՆ ՄԵԹՈՂՆԵՐ</p>	<p>Դասախոսություն, ուսումնառության բուրգ դասախոսություն, ինքնուրույն, գործնական, սեմինար պարապմունքներ, դաշտային դիտարկումներ</p>
<p>ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ</p>	<p>Գեոմորֆոլոգիան գիտություն է երկրի մակերևույթի մասին: Գ. ուսումնասիրում է ցամաքի ռելիեֆը, օվկիանոսների և ծովերի հատակը ներքին տեսանկյունից, ձևավորումը, հասակները, զարգացման պատմությունը, ժամանակակից աճը, խմբավորման օրինաչափությունները և նրանց տարածումը համապատասխան ձևերով: Ռելիեֆը, ժամանակակից երկրագիտության դարաշրջանում, ուսումնասիրվում է Գ. կողմից որպես երկրի մակերևույթի զարգացման արդյունք: Երկրի մակերևույթը իրենից ներկայացնում է բաժանման սահման մի կողմից երկրակեղևի, մյուս կողմից ջրոլորտի և մթնոլորտի միջև: Երկրի մակերևույթի վրա միաժամանակ ազդում են արտաքին և ներքին գործոնները, ձևավորելով ռելիեֆ առաջացնող էնդոգեն և էկզոգեն պրոցեսները: Էնդոգեն պրոցեսների թվին են դասվում տեկտոնական շարժումները, հրաբխականությունը: Էկզոգեն պրոցեսները, որոնք սնվում են արեգակի լույսի էներգիայով՝ մակերևութային ջրերի և սառույցների աշխատանքը, քամիները, կենդանական և բուսական օրգանիզմների գործունեությունը և այլն: Երկրի ծանրության ուժի ազդեցությամբ տեղի են ունենում գրավիտացիոն պրոցեսներ, որոնք ունեն ռելիեֆառաջացնող նշանակություն: Երկրի ռելիեֆի վրա մեծ ազդեցություն է ցուցաբերում ձգողական ուժը երկիր-արեգակ-լուսին համակարգի միջև, առաջացնելով մակընթացություն ծովերում և օվկիանոսներում, փոփոխություններ երկրի՝ իր առանցքի շուրջը պտույտի անկյան մեջ: Կարևոր հանգամանք է նաև ռելիեֆի փոփոխման համար մարդկային հասարակության գործունեությունը:</p>
<p>ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ</p>	<p>Ճարտարյան Է.Ա. Կառուցվածքաերկրաձևաբանական հատուկ քարտեզների կազմման մեթոդիկան, "Դպիր" հր, Գյումրի, 2007 Ճարտարյան Է.Ա. Ընդհանուր գեոմորֆոլոգիա-լեկցիաների ժողովածու Бальян С.П. Структурная геоморфология Армянского нагорья и окаймляющих областей. Изд-во ЕГУ, Ереван, 1969 Короновский Н.В. Общая геология. М.: Изд-во МГУ, 2002 Рычагов Г.И. Общая геоморфология Изд-во МГУ "НАУКА" М, 2006 Щукин И.С. Общая геоморфология. М.: Изд-во МГУ, 1960</p>
<p>ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ</p>	<p>Интернет-ресурсы: Электронная библиотека e-Library Электронная библиотека Science Direct Сайт Института космических исследований РАН: iki.rssi.ru Сайт кафедры геоморфологии и палеогеографии географического факультета МГУ:</p>

ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԵՎ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՁԵՎԵՐԸ

Ընթացիկ ստուգումներ: Նախատեսված է մեկ գրավոր ստուգում, անհատական աշխատանք, յուրաքանչյուրը 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Հարցատոմսը պարունակում է 4 հարց՝ 25 25 25 25 միավորային արժեքով: Եզրափակիչ ստուգումը բանավոր է 100 միավոր առավելագույն արժեքով: Քննական հարցատոմսը պարունակում է 3 հարց՝ 30, 30, 40 միավորային արժեքով:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ԲԱՂԱԴՐԻՉՆԵՐ ԵՎ
ԿՇԻՌ

1. Բաղադրիչ1 10 % /հաճախումներ/
2. Բաղադրիչ2 20% /ընթացիկստուգում 1-ին/
3. Բաղադրիչ 3 20% /ստուգ. աշխատանք/
4. Բաղադրիչ 4 40% /ամփոփիչստուգում/
5. Բաղադրիչ 5 10% /ընթացիկակտիվություն/

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ

Գնահատման թվային միավորը	Տարային գնահատական	Գնահատականի պաշտոնական թվային համարժեքը
96-100	A+	5+
91-95	A	5
86-90	A-	5-
81-85	B+	4+
76-80	B	4
71-75	B-	4-
66-70	C+	3+
61-65	C	3
40-60	C-	3-
Մինչև 39	D	2

ՈՒՍԱՆՈՂԻ ԾԱՆՐԱԲԵՌՆՎԱԾՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԺԱՄԱՆԱԿԸ

կրեդիտ/կրեդիտ ժամ-4/120

Հ/Հ	Թեմա	Լսարանային ժամեր				Ուսանողի ինքնուրույն աշխատածամանակը	Ուսանողի ընդհանուր աշխատածամանակը
		Դասախոսություն	Գործնական	սեմինար	Ու.ս. պրակտիկա		
1.	Թեմա 1. Հիմնական տեղեկություններ գեոմորֆոլոգիական գիտության առաջացման և զարգացման մասին.	2				3	5
2.	Թեմա 2 Ընդհանուր տեղեկություն ռելիեֆի մասին.	2				3	5
3.	Թեմա 3. Հասկացություն ռելիեֆի ձևերի և էլեմենտների մասին.	2				3	5
4.	Թեմա4. Ռելիեֆի մորֆոգրաֆիան և մորֆոմետրիան.			2		3	5
5.	Թեմա 5. Երկրակեղևի տեկտոնական շարժումների դերը ռելիեֆ-ձևավորման վրա	2				3	5
6.	Թեմա 6. Ծալքավոր խախտումներ և նրանց արտահայտումը ռելիեֆում	2				3	5
7.	Թեմա 7. Երկրակեղևի տեկտոնական շարժումների դերը ռելիեֆ-ձևավորման վրա			2		3	5
8.	Թեմա 8. Էկզոգեն պրոցեսներ և ռելիեֆը			2		3	5
9.	Թեմա 9. Հողմնահարումը և ռելիեֆաառաջացումը	2				3	5
10.	Թեմա 10. Ֆիզիկական հողմնահարման դերը ռելիեֆաձևավորման վրա			2		3	5
11.	Թեմա 11. Քիմիական հողմնահարման դերը ռելիեֆաձևավորման վրա	2				3	5
12.	Թեմա 12. Դեֆլյացիոն և կոռոզիոն ռելիեֆի ձևեր: Արիդա-դենուդացիոն ռելիեֆի ձևեր			2		3	5
13.	Թեմա 13. Լանջ հասկացությունը: Լանջերի դասակարգումը	2				3	5
14.	Թեմա 14. Սոլիֆյուկցիոն լանջեր: Դեֆլուկցիոն լանջեր: Դելյուվիալ լանջեր		2			3	5
15.	Թեմա 15. Լանջային գործընթացներ և լանջային ռելիեֆ	2				3	5
16.	Թեմա 16. Սողանքային լանջեր.			2		3	5
17.	Թեմա 17. Մակերեսային հոսող ջրերի գործունեությունը և նրանց կողմից ստեղծված ռելիեֆի ձևերը		2			2	4
18.	Թեմա 18. Գետահովիտների զարգացման ուղղությունները և փուլերը.	2				2	4
19.	Թեմա 19. Գետային դարավանդներ և պայմանները, որոնք բերում են նրանց առաջացմանը			2		2	4
20.	Թեմա 20. Ձորակային էրոզիա և սելավներ	2				2	4
21.	Թեմա 21. Աղետալի գործընթացներ և ռելիեֆակամավորումներ	2				2	4
22.	Թեմա 22. Գեոմորֆոլոգիական հատուկ քարտեզների կազմման մեթոդիկան		2			2	4
23.	Ուսումնական պրակտիկա				4		4
Ընթացիկ ստուգում 1							4
Ստուգողական աշխատանք							4
Ամփոփիչ ստուգում							4
Ընդամենը							120